

Mezinárodní právo

Regulace mezinárodního obchodního styku. Mezinárodní koupě. INCOTERMS

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Mgr. Danuta Duda, Ph.D.

- **Regulace státních zásahů do poměrů vznikajících v mezinárodním obchodním styku je obsažena v:**
 - - mezinárodních smlouvách
 - - pravidlech jednotného trhu EU
 - - vnitrostátních právních předpisech
-

Mezinárodní smluvní regulace

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování EU**
 - Čl. 34: Množstevní omezení dovozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem, jsou mezi členskými státy zakázána.
 - Čl. 35: Množstevní omezení vývozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem jsou mezi členskými státy zakázána.
 - Čl. 36: Dovoz, vývoz nebo průvoz zboží lze zakázat nebo omezit, je-li to odůvodněno
 - - veřejnou mravností,
 - - veřejným pořádkem,
 - - veřejnou bezpečností,
 - - ochranou zdraví a života lidí a zvířat a ochranou rostlin,
 - - ochranou národního kulturního pokladu, jenž má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotu,
 - - ochranou průmyslového a obchodního vlastnictví.
-

Mezinárodní smluvní regulace

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Smlouvy o volném obchodu** - zřizují oblast volného obchodu odstraňováním překážek vzájemného obchodu (clo, vývozní a dovozní poplatky, množstevní omezení), např. Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi Kanadou a EU (CETA) nebo Dohoda o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou
 - **Mezinárodní obchodní smlouvy** – vytvářejí rámec obchodních styků tím, že obsahují doložky upravující právní postavení osob jednoho státu na území druhého státu
 - **Mezinárodní obchodní dohody** – jsou ujednání o konkrétní výměně zboží v určitém časovém období
 - **Smlouvy o vzájemných poměrech** – stanoví, že smluvní strany budou v souladu se svým právním řádem a mezinárodními smlouvami vytvářet příznivé ekonomické, finanční a právní podmínky pro vzájemnou podnikatelskou a jinou hospodářskou činnost.
 - **Smlouvy o hospodářské a vědeckotechnické spolupráci** – upravují poskytování hospodářské a vědeckotechnické pomoci spočívající např. v předávání výsledků základního a aplikovaného výzkumu. Např. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ázerbájdžánské republiky o hospodářské, vědeckotechnické a kulturní spolupráci.
 - **Dohody o vzájemné podpoře a ochraně investic** – stanovují způsob ochrany investic zahraničního investora na území hostitelského státu
 - **Celní úmluvy, mezinárodní zbožové/surovinové dohody, smlouvy o zamezení dvojího zdanění**
-

Společná obchodní politika EU

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Regulace mezinárodního obchodního styku v rámci EU se děje pomocí společné obchodní politiky členských států.
 - Základním cílem společné obchodní politiky je pak kontrola dovozu a vývozu při shodných podmínkách osob podnikajících v EU.
 - Mezi nástroje obchodní politiky patří unijní akty, které se nazývají autonomními nástroji společné obchodní politiky (celní unie, ochranná opatření v oblasti dovozu a vývozu, smluvní nástroje – preferenční a asociační dohody).
 - **Cla** - cly se rozumí veškeré dávky, které se vybírají podle celního sazebníku v souvislosti s přechodem zboží přes hranice, základními předpisy v této oblasti jsou celní kodex Unie a nařízení o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.
 - **Kvóty** – jsou přímou restrikcí množství určitého dováženého statku, představují výjimku z obecně stanovených povinností platit clo v souladu s celním sazebníkem
 - **Preferenční dohody** – dohoda o Evropském hospodářském prostoru mezi EU a ESVO (mimo Švýcarska) nevytváří celní unii, ale v obchodní části preferenční režim oblasti volného obchodu (průmyslové zboží, zpracované zemědělské a rybí produkty)
 - **ESVO – Evropské společenství volného obchodu** tvoří Island, Lichtenštejnsko, Švýcarsko a Norsko.
-

Vnitrostátní regulace

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Podmínky pro vydávání povolení k vývozu nebo dovozu zboží a služeb (licence) jsou stanoveny jednotlivými právními předpisy, které problematiku vývozu a dovozu upravují, vč. odpovědného státního orgánu.
 - Ministerstvo průmyslu a obchodu je ústředním orgánem státní správy pro obchodní a zahraničně ekonomickou politiku, zahraniční obchod a podporu exportu
 - a) koordinuje zahraničně obchodní politiku ČR ve vztahu k jednotlivým státům
 - b) zabezpečuje sjednávání dvoustranných a mnohostranných obchodních a ekonomických dohod včetně komoditních dohod
 - c) realizuje obchodní spolupráci s EU, ESVO, WTO a jinými mezinárodními organizacemi a integračními seskupeními
 - d) řídí a vykonává činnosti spojené s uplatňováním licenčního režimu v oblasti hospodářských styků se zahraničím
 - e) posuzuje dovoz dumpingových výrobků a přijímá opatření na ochranu proti dovozu těchto výrobků
-

Vnitrostátní regulace

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Zákon o provádění mezinárodních sankcí č. 69/2006 Sb.
 - Zákon o zahraničním obchodu s vojenským materiálem č. 38/1994
 - Atomový zákon č. 263/2016 Sb.
 - Zákon o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní č. 19/1997 Sb.
 - Zákon o působnosti orgánů Celní správy České republiky v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví č. 355/2014
 - Zákon o ochraně před dovozem subvencovaných výrobků č. 63/2000 Sb.
 - Zákon o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v ČR omezuje z bezpečnostních důvodů č. 228/2005 Sb.
 - Zákon, jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití č. 594/2004 Sb.
 - Zákon o ochraně ovzduší č. 201/2012 Sb.
 - Zákon o odpadech č. 185/2001 Sb.
 - Zákon o obchodování s ohroženými druhy č. 100/2004 Sb.
 - Zákon o prodeji a vývozu předmětu kulturní hodnoty č. 71/1994 Sb.
-

- Unifikace regulující mezinárodní kupní smlouvu patří k neúspěšnějším jak na úrovni mezinárodních smluv, tak v případě nestátních úprav.
 - Nejvýznamnější přímou úpravu mezinárodní koupě zboží představuje:
 - **Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (Vídeňská úmluva)**
 - **Úmluva o promlčení při mezinárodní koupi zboží**
 - Kolizní úprava je pak obsažena vedle Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží a Úmluvy o promlčení při mezinárodní koupi zboží i v **nařízení Řím I a zákoně o mezinárodním právu soukromém**
-

Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

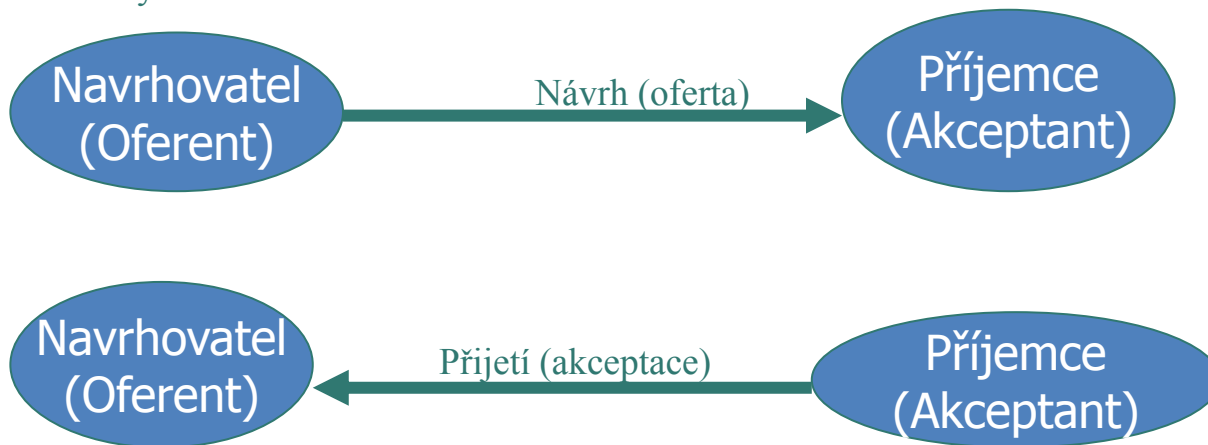
- Upravuje smlouvy o koupi zboží mezi stranami, které mají místa podnikání v různých státech, jestliže:
 - a) tyto státy jsou smluvními státy
 - b) podle ustanovení mezinárodního práva soukromého se má použít právního řádu některého smluvního státu
 - **Příklad:**
 - A je subjektem mající místo podnikání na území Polska, B je subjektem podnikající na území ČR.
 - **Oba státy jsou smluvními státy Úmluvy.**
 - Bez nutnosti odkazu na Vídeňskou úmluvu, je-li vztah kvalifikovaný jako mezinárodní kupní smlouva, bude aplikována Vídeňská úmluva
-

Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Forma smlouvy**
- Smlouva o koupi nemusí být uzavřena nebo prokazována písemně a nevyžadují se u ní žádné jiné formální náležitosti (čl. 11 Vídeňské úmluvy)
- **Uzavření smlouvy**
- Návrh na uzavření smlouvy
- Přijetí nabídky

Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Povinnost prodávajícího**
 - **Prodávající je povinen:**
 - a) dodat zboží
 - b) předat jakékoliv doklady, které se k němu vztahují
 - c) převést vlastnické právo ke zboží za podmínek stanovených smlouvou a Úmluvou
 - **Právo prodávajícího:**
 - **Prodávající může odstoupit od smlouvy:**
 - a) jestliže kupující nesplněním některé své povinnosti ze smlouvy nebo Úmluvy porušil smlouvu podstatným způsobem
 - b) jestliže kupující nesplnil povinnost zaplatit kupní cenu
 - c) jestliže kupující nesplnil povinnost převzít dodávku zboží v dodatečně lhůtě stanovené prodávajícím nebo jestliže prohlásí, že tyto povinnosti v této lhůtě nesplní
-

Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Práva kupujícího**
 - Nesplní-li prodávající některou svou povinnost ze smlouvy o koupi nebo z Úmluvy, může kupující
 - a) uplatnit stanovená práva (odstoupit od smlouvy, snížit kupní cenu)
 - b) požadovat náhradu škody
 - Jestliže zboží neodpovídá smlouvě, může kupující požadovat dodání náhradního zboží, jen jestliže vadné plnění zakládá podstatné porušení smlouvy a je-li požadavek na dodání náhradního zboží uplatněn buď současně s oznámením vad, nebo v přiměřené době poté.
 - Jestliže zboží neodpovídá smlouvě, může kupující požadovat na prodávajícím odstranění vadného plnění, ledaže by to bylo nepřiměřené s přihlédnutím ke všem okolnostem.
 - **Povinnosti kupujícího**
 - Kupující je povinen zaplatit za zboží kupní cenu a převzít dodávku v souladu se smlouvou a Úmluvou.
-

Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Placení kupní ceny**
 - Povinnost kupujícího splnit formality ohledně zaplacení kupní ceny.
 - Jestliže smlouva byla platně uzavřena, avšak není v ní výslovně nebo nepřímou stanovena kupní cena a ani ustanovení umožňující její určení, má se za to, že strany, pokud neprojevily jinou vůli, nepřímou určily kupní cenu odpovídající kupní ceně, která se všeobecně účtovala v době uzavírání smlouvy za takové zboží za srovnatelných okolností v příslušném obchodním odvětví.
 - Jestliže kupní cena je určena podle váhy zboží, je rozhodující v případě pochybnosti čistá váha.
 - Povinnost kupujícího zaplatit kupní cenu v místě podnikání prodávajícího nebo v místě předání zboží nebo dokladů. Prodávající nese jakékoli zvýšení výloh spojených s placením, jsou-li způsobeny změnou jeho místa podnikání po uzavření smlouvy.
 - Prodávající je oprávněn podmínit předání zboží nebo dokladů opravňujících nakládání se zbožím úhradou kupní ceny
-

Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Odpovědnost za vady**
 - Vada představuje nesoulad mezi dohodnutým a poskytnutým plněním.
 - Prodávající odpovídá podle smlouvy a Úmluvy za jakoukoli vadu, kterou má zboží v okamžiku přechodu nebezpečí na kupujícího (vada zjevná), i když se vada stane zjevnou až po této době.
 - Prodávající rovněž odpovídá za jakoukoli vadu zboží, jež vznikne po uvedené době, jestliže je způsobena porušením některé jeho povinnosti, včetně nedodržení záruky, že zboží po určitou dobu bude způsobilé pro obvyklé své použití nebo pro zvláštní použití nebo že si zachová určitou jakost nebo určité vlastnosti.
 - Kupující musí prohlédnout zboží nebo zařídit jeho prohlídku v době podle okolností co nejkratší.
 - Právo kupujícího z vad zboží zaniká, jestliže kupující neoznámí prodávajícímu povahu těchto vad v přiměřené době poté, kdy je zjistil nebo je měl zjistit (vada skrytá)
 - Právo kupujícího z vad zboží vždy zaniká, jestliže kupující neoznámí prodávajícímu vady zboží nejpozději do dvou let ode dne, kdy zboží bylo skutečně předáno kupujícímu, ledaže tato lhůta není v souladu se smluvní záruční lhůtou (prekluzivní lhůta).
 - Prodávající se nemůže dovolávat uvedených ustanovení, jsou-li vady zboží důsledkem skutečností, o kterých prodávající věděl nebo o kterých nemohl nevědět a které nesdělil kupujícímu.
-

Odpovědnost za vady - příklad

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Příklad:

- Německý kupující a italský prodávající. Předmětem koupě je **obuv**.
- Kupující telefonicky **oznámil vady** 19. den po dodání zboží.
 - Kupující **nezaplatil cenu a odstoupil od smlouvy**.
- Proávající podal žalobu. Soud rozhodl, že šlo o podstatné porušení smlouvy, tudíž kupující mohl odstoupit od smlouvy.
 - Kupující dle soudu splnil také podmínku **informovat** druhou stranu o nedostacích zboží, dle požadavku Vídeňské úmluvy (oznámení v přiměřené době po objevení vad).

Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Náhrada škody**
 - Náhrada škody při porušení smlouvy jednou stranou zahrnuje částku odpovídající ztrátě, včetně ušlého zisku, kterou utrpěla druhá strana v důsledku porušení smlouvy.
 - V případě odstoupení od smlouvy a za podmínky, že došlo v přiměřené době ke koupi náhradního zboží nebo k prodeji zboží, lze uplatnit náhradu škody v podobě rozdílu mezi původní kupní cenou a novou kupní cenou dosaženou při náhradní koupi nebo prodeji.
 - Nedošlo-li po odstoupení od smlouvy k náhradnímu prodeji nebo koupi, pak lze uplatnit na náhradě škody rozdíl mezi kupní cenou podle smlouvy a běžnou cenou platnou v době odstoupení.
 - Strana uplatňující náhradu škody musí usilovat o přiměřená opatření ke zmenšení ztráty.
-

Úmluva o promlčení při mezinárodní koupi zboží

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Promlčecí lhůta činí čtyři roky.
 - Promlčecí lhůta začíná běžet dnem, kdy právo lze uplatnit v právním řízení.
 - Právo vzniklé z porušení smlouvy lze uplatnit v právním řízení dnem, kdy smlouva byla porušena.
 - Právo z vad zboží lze uplatnit v právním řízení dnem, kdy zboží bylo skutečně předáno kupujícímu nebo kdy zboží nabízené k předání bylo kupujícímu odmítnuto.
 - Právo zakládající se na podvodu spáchaném před uzavřením smlouvy nebo při něm nebo během jejího plnění lze uplatnit v právním řízení dnem, kdy podvod byl nebo mohl být při náležité péči odhalen.
 - Jestliže věřitel učiní na území státu, kde má dlužník místo podnikání, před uplynutím promlčecí lhůty jiný právní úkon než uvedený pro stavění promlčecí doby a jestliže podle práva tohoto státu tento úkon má za následek, že promlčecí lhůta probíhá znovu, počíná běžet nová lhůta čtyř let od doby určené tímto právem.
-

INCOTERMS (International Commercial Terms)

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

- Je soubor mezinárodních výkladových pravidel pro nejvíce běžně používané obchodní doložky v zahraničním obchodním styku, který je připravován a vydáván Mezinárodní obchodní komorou v Paříži.
 - Nemají povahu právní normy a závaznými se stávají pouze tehdy, jestliže se na ně strany kupní smlouvy výslovně odvolají v textu smlouvy.
 - Uvádějí, která ze smluvních stran je zavázána obstarat přepravu nebo pojištění, kdy prodávající dodává zboží kupujícímu a jaké náklady nese ta která strana.
 - Upravují především:
 - a) způsob, místo a okamžik předání zboží kupujícímu
 - b) způsob, místo a okamžik přechodu výloh a rizik z prodávajícího na kupujícího
 - c) další povinnosti stran při zajišťování dopravy, průvodních dokladů, kontroly, pojištění, celního odbavení apod.
-

INCOTERMS – Doložky vhodné pro jakýkoliv způsob přepravy

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **EXW** (*Ex Works*, „ze závodu“) znamená, že prodávající splní dodání, jakmile dá zboží k dispozici kupujícímu v objektu prodávajícího, anebo v jiném místě (např. závod, továrna, skladiště apod.)
 - **FCA** (*Free Carrier* „vyplaceně dopravci“) - stanoví, že prodávající je povinen předat dodané zboží v ujednaném místě dopravci. Stranám se doporučuje co nejpřesněji specifikovat bod v ujednaném místě dodání, neboť v tomto bodě přechází riziko z prodávajícího na kupujícího.
 - **CPT** (*Carriage Paid to*, „přeprava placena do“) znamená, že prodávající dodává zboží dopravci anebo jiné osobě jmenované prodávajícím ve sjednaném místě (pokud takové místo je dohodnuto mezi stranami) a prodávající je povinen sjednat přepravu a hradit náklady spojené s přepravou zboží do jmenovaného místa určení.
 - **CIP** (*Carriage and Insurance Paid to*, „přeprava a pojištění placeny do“) doložka je podobná jako CPT, rozdíl je v přepravním pojištění, které musí na vlastní náklady obstarat prodávající.
-

INCOTERMS – Doložky vhodné pro jakýkoliv způsob přepravy

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **DAT** (*Delivered at Terminal*, „s dodáním do překladiště“) znamená, že prodávající splní dodání, jakmile je zboží vyloženo z příchozího dopravního prostředku a dáno k dispozici kupujícímu ve jmenovaném překladišti, ve jmenovaném přístavu anebo v místě určení.
 - **DAP** (*Delivered at Place*, „s dodáním v místě určení“) znamená, že prodávající splní dodání, jakmile je zboží dáno k dispozici kupujícímu na příchozím dopravním prostředku připravené k vykládce v místě určení.
 - **DDP** (*Delivered Duty Paid*, „s dodáním clo placeno“) znamená, že prodávající splní dodání, jakmile dá zboží k dispozici kupujícímu, celně odbavené pro dovoz na příchozím dopravním prostředku, připravené k vykládce ve sjednaném místě určení. Proávající nese veškeré náklady a riziko spojené s dodáním zboží do tohoto místa a má povinnost celně odbavit zboží nejen pro vývoz, ale i pro dovoz a uhradit clo jak pro vývoz, tak i dovoz včetně provedení příslušných celních odbavení.
-

Zásady mezinárodního smluvního práva

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Mezi soubory zásad mezinárodního smluvního práva, které jsou vytvořeny soukromými subjekty, můžeme zařadit **Zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT** (UPICC, UNIDROIT *Principles of International Commercial Contracts*) a **Evropské principy smluvního práva** vypracované Komisí pro evropské smluvní právo (PECL, *Principles of European Contract Law*).
 - Obsah UPICC byl koncipován především tak, aby poskytl souhrn pravidel speciálně upravených pro potřeby mezinárodních obchodních transakcí. Jejím cílem je vytvořit vyvážený souhrn norem určených k celosvětovému použití, bez ohledu na právní tradice, ekonomické a politické podmínky země, v níž mají být aplikovány. Použijí se tehdy, jestliže se strany dohodnou, že smlouva se jimi bude řídit.
 - PECL – lze charakterizovat jako úpravu teritoriální, avšak vztahující se na všechny typy smluv. Jsou konstruovány především jako podpora slabší smluvní strany v právním poměru. Nejsou konstruovány výslovně pro poměry s mezinárodním prvkem, ale mohou být použity i ve vztazích čistě vnitrostátních.
-

Literatura

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- DOBIÁŠ P., Z. KUČERA, T. MACH a B. POLÁČEK, 2014. *Sbírka příkladů z mezinárodního práva soukromého*. Praha: Leges. ISBN 978-80-87576-81-6.
 - POLÁČEK B., 2017. *Právo mezinárodního obchodu*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-770-7.
 - JANKŮ M., 2019. *WTO a právo mezinárodního obchodu*. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-735-4.
-

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Dekuji za pozornost
